

Жашуу сынауубуздан тюз оюм эте билейик

Ақыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Апта шакытка былай бир шартты колго келтирди. Совет президенти Чапаев бардырлыгын владимир Путин бардырлыгына кирдириде биз, бир кырауун адам болуп, газетини иши бери Адам Заманга Кичибалык этип бардык. Союзун, эл Советини оюнулары баш сөзүмдө. Ага да союзу чачыларын союймө эдиле. Мен, алайда союзуна гаражына барып, ишилени-механикаларына оюмларын билдирге кездедим.

Ага бизни тилегибиз баш терк жыйылдыла. Мен алаар: «Жашуу, бу жол тюз оюм атламаск, келир заманыбызга юрсөндө ити терен сатыш этип кыт келтирмесек, жашууну шорларынды кыйыныктык сынбарык, атчыбыз», дегенимди, бир сары шинги, бөкмө сангы киши, жыйылганда алгараак чыгып, улуу кычырып, былай айтты: «Мен билем сизни бери нек келип айланганбызын. Сиз Ельцинни президент болуп

союймөйсиз. Мен а, айыруулага битүү ююромно этип, аны ючюн кыл келтирмөсүм.

Андан бир сорлук эдим ол заманга муратынга жеттин, не хадыр кердигин деп. Биюгун, арада 20 жыл озгандан сора да, бизге энтта да сайлуу этерге ташоп турду. Оңгучулук кыйылы муратары болганыларын билген кыйын тоюлду. Ага барысы да илиминде сууну байланы тирмеклени быргысына жиберирге, алаану битюнда байыкыландырдыга умут этедиле.

Зоганову кыйыны да тюзокно излегенине кепле ийнандыла. Мен кесим да ала. Болсада биюгюнде властын солчулга берилгени союймөнгө бек келдө. Аны себепти мамыр жол баш коммунисте власты келгире болгуктада дегге кыйынд.

Уйлай сайлауну заманында Бхар бирибиз «чиши да, шилди да коймези» жолу барсык, кызырлыбыз коч алыр, халкыга аралы халлада дебери өсөр. Алай кочло кыралда уа урунгананын жашуу кыларайына эс

бурупур, юйорле тутучу болупра, саулык саккалгага, билим бериге оң кездер кыралыр, закондук, право нызам демократияга келиширле.

Урунган халкыга андан башка не керекти? Биюгюн ол торлюо демениги борчланы жашауда бардыралык Владимир Владимирович Путин болганын ангыламаган ким барды. Ельцинин кезуинде айла баш иш хакт төлөмөчюсюн биз тутымга анбыз. Не да газ, электрокоч топтаткылып, аз юйор кыйнамаганды. Энди, Аллаха шуур болсун, ол торлюо кужур ишле арда кылгандыла.

Югюн а биз, ол шартлардан биюрулага тири кытышайык, кимге кыл келтирлөбозноно бийлик, алай оталаск, саулга Ата журтубузу барлык жолу ишангылы болур эм аны хар инсанна мамырлыкта коюлайлы жашуу этерге оң чыгар. Аны эсде тутайык, граждн борчубуну толтурайык.

ТЕМПОЛАНЫ Мухамдин.

Магъаналы темага ачык сөлөшү

Ақыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Тамамаланган ишле созголгөн сора жыйылган кытыгыш ханлар бир бирине премьерни стартарыны юрсөндө ити оюмларын айтырга өң берилгенди. Н.Сванидзе акыл этгенден, бек айга кыралына кесиде «россий» деген англыны магъанасын айтырга керекди. «Тыш кыралына ол сөзю билгенди, кыралыбызга жашауула асламысы уа биюгюлөкдө кесирин ага кышмайдыла», деп белгилегенди ол.

РФ-ни Жаматуу палатасыны члены А.Паскачев жууук заманда милеттени иштери жаны баш кырал федералдык органы кырууну дурус көргөндө. Ол, бек магъаналы ишлени тамамлаганда, жаматууны оюмун эс алырга керекди, дегенди. А.Абраман РФ-ни Президентинде Милетчи ишлери жаны баш жаматуу совет кыраууга керекисин айтып турганы ити кесек заман болганын, алай ага айтыла киши эс бурмагынын билдиргенди. А.Худолов а миллеттени, дин-

лени араларында кырауулааны сылтауларын жаш төлөно билгизилгенинде кереди. Аны айтканын тюзге санап, кепле шол жашууладо юлгөлө келтиргенди. Дин культураны баш светский этганина дерслери кийирилгендеринден сора кеп окуму ишле проблемала башлангандыла. Бир-бир динлени келечилери аз санда кытып, андан гурдухалык, даулык чыкканды.

М.Алиев, Кыбарты-Малкыны колго келтирип, торлюо-торлюо миллеттени баш конфессиялары келечилерини араларында чыгы-

ычу даулашланы эмда аланы кетеруно амалларыны юрсөндө итигенди. Татарстанда ол жаны баш ити кырауулааны белгилгенди.

Жыйылууну ахирында Миллеттени россеяли клубуну эмда РФ-ни Жаматуу палатасыны Телеработност эм дини жаны баш комитетисини араларында бирге ишлеуно ботон колдөндирге ому этилгенди.

ЕЛМӨЗЛАНЫ Расул. КМР-ни Жаматуу палатасыны пресс-службасы.

БРИФИНГ

Кьоркьуусузлукьну эм башха салып

4-чо мартада КМР-ни Президентин айыруулада жаматуу кьоркьуусузлукь жалчытууга кюч структураларын 3,5 мингге жууук келечиси кытышырдыла, ол санда полициячыла, ити аскерчила, эччи орана предидитилени келечилери да. Дагында бу ишле 200 кызак да кьушолукьду. Аны юрсөндө бир колдөне КМР-ни МВД-сында болган брифинге айтышдыла. Ити ишле министрствону жаматуу кьоркьуусузлукьну бөлөмюно башчысы Жаппулан Юрий билдиргенде, кьол көтөрүлө бардырылык 356 участканы барысында да кеченю да кьуларуулукь этилдики. Айыруулары кезуинде иштерик

полициячыладан эччи кьуаумла кьурауулаанды, ала баш юйрөнгө ишлери бардырылгандыла. 4-чо мартада машиналары айыруу унакталага жууук салырга эркин этилик тоюлду, бу ишни ГИВД-ни инспекторлары тамалаштыла. Болгюсюнде айыруула бардырылык мекямла тинтилгенди, алаа ачыкланган кемчиликлени кетериге деп эсертеуле этилгенди.

Кыралыны башчысын сайлуу буукьсуз бардырылына полиция баш бирге баш ведомствода да жууулыдыла. РФ-ни Миграция службаыны КМР-де Управленияны иммиграцияла контроль этип жаны баш

бөлөмюно башчысы Артур Бугов айтканыга кере, миграция баш байламлы законлагга буукь-лукьлары ачыккала иш кыстау бардырылады, ол юн деуренирлик этирик кьауму кьурауулаанды. Полицияны участка уполномоченчыларыны иштерин кырауу жаны баш бөлөмюно башчысы Зураб Афаунов билдиргенди, жаматуу кьоркьуусузлукьны саккалга аны боюсуууунда болганда да кьытышырдыкьдыла. Кьол көтөрүоу башланганыга кере, билеттени Айырыу комитетига жетерилгени да, аланы уполномоченчыла саккарыкьдыла.

РФ-ни Президентин айыруулары ююнде терроризм халга этилген аманылык ишден

кьорууланугьга баш магъана бериликчи. Эстиктеги магъане жууу араны бөлөмюно башчысы Валерий Киржиков айтканыга, ала да башха кюч структурала баш бирге терактланы болдурмуу жаны баш тиийили мадарлаа этедиле, былай аманлык ишле харзырантарлары юрсөндө ангадан билгире коршедиле. Экстремизм, миллетчилик баш байламлы ишлени профилактикасына да эччи магъане берилди, дегенди ол.

Брифингдэ башха вопроса да созюлгөнгенди. Ахирында полициячы журналистлени сорууларына жууула бергенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Жаш төлө кесини актылын жашырынсыз айтханды

Ақыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Аслан Шипшев айтылган проблемаланы кетерик ючюн, эки сакт кьурауулааны айтты, сөзю КМР-ни Куктура фондуну таматасы Владимир Ворокоха бергенди. Ол былай дегенди: «Мени бери чыгаргыларында,

ны, КМР-ни телевидениасы кылай болса союгенин неда, өзбөлөч, кысыка метражлы миллет энциклопедияны ачыккалаган фильме алырга оң бармыды деген соруулары берди. «Мосфильмни» бизни республикада филиалы ачыла, суратлаа, кысыка метражлы, до-

«Бир торлюо нызам боллукь тоюулду, биз барыбыз да ол затха эс бурмасак», дегенди Адулла улу.

Проходной шахарны алтынчи номерли гимназиясында окууганла Анастасия Хагай, Виктор Волков, Владимир Ипатов, Светлана Киракозова окутуу

Къайгырмаланы Арсен.

Жыйылууга кьатышканы.

Жыйылууга кьатышканы.

умай кьыйыны деп да келген эди оюм. Нек дегенде мен кьиз оюмны жьорланы, тьпеусени кьаратмайла. Сиз да чьан, орус романсланы бек жаратасы десем, эторкю боллукьду. Не заманда да ата-анала сайбелерине уруша келгенди. Алай мен кесим эки сизни төлөно тенгешдирме да, бизден сиз игисиз этиди. Компьютери иги билесиз, мен а китابلарны кылам баш жазып коршөмө. Анга да кь тармак, аланы окутуу деп тийерик эдим», - дегенди.

Анга республикада суратлау фильмул нек алынамаганы-

кументли фильмула деп болуруна шындырды Ворокох. Нальчик шахарны ветеран организациясыны советини председатели Абдулаланы Муस्ताфаны сөлөшгенин жаш төлө, ыразылыклары билдире, кьарс учу тын оң шолколда, бийик окуму юйөлдө, орамда окууна жаш төлө баш тоюшгенин, окуугьга, ишге берилген аламан төлө өкюл келгени айтты. Жашууруу андан да ити болур ючюн, жөрдөм хайыр ала билгире, алыпизим-ини, туризми айныргага керек болганын да чертиди.

юйретуу ишде бир кьырал экзаменини орунуна башха амалла кьураганыларын айтдыла. Ала умут этгенича болса, рейтинг система шолколда да кьурауулыкьды, электрон дневникле боллукьдыла.

«Бизге эсини оюмуугуз бек керекди» деген жазулары болган аңкеталаны форумуга кьатышканылары барысына да колдөшине. Андагы соруулага берилген жууулаага кере шөндө жаш төлөно не жарыстанканын ангыларга боллукьду.

Ахшы торлөнуцле андан ары бардырылыкьдыла

Ақыры. Аллы 1-чи бетдеди.

КМР-ни Башчысыны буйругуу баш участка болныцаны башына ремонт этилгенди, анга республика 350 минт сом белгенди.

225 школчугьга эм школ саньара жетмеген 75 сактык жьорлори баш сакта багысы 63 миллион сом болган «Школ-сад» деген комплекс хайырланьурьга берилгенди. Узунлугуу алты километр болган кеси аллына келген суу изшеп башлаганында, эч ичинде суу ызланы тот ашганын быргьылары алышкандырылгандыла. Ол ишлени барысына да терт миллиондан артык сом кьоратылганды.

Элде ахшы жаньна торлөнуцле андан ары бардырылыкьдыла. КМР-ни Башчысы муниципальный районланы эм шахар округлары администрацияларыны башчылары баш тыншынды бардырылганын кенештерден биринде бир кьауму шарт мадарла белгилеген эди.

Ол а участка болныцанга, «Горсу» Культура юйге, сабий музери орта школну спорт залына капиталный ремонт этип болганды. Мындан ары уа дагында спорт-саулыкь саккалу комплекси кьурууш бошуа, эччи генеральный планьын жарашдыруу ишле саккайдыла.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Жандауурулукь

«Правое дело» политика партианы Кыбарты-Малкьорда бөлөмюно жандауурулукь ишлери баш этин айтырга барды. Кьан болмай а оны келечилери Проходна району Приближна станицасында кьулакьлары ити эшитмеген элде саньаруу сабийле тургьна интернет-школга окуму китапна аттэндила.

Партияны бөлөмюно исполкомун председатели орунбасары Заур Ворокох ала баш китапна болмаганыларын, кьынулу сабийлеге деп жарашдырылганын чертгенди. Аланы излеп, кьыралны ара эмда деп башкы улуу шахарларына дерди да жеттенирин, ити кесегин Москвада, Санкт-Петербургда,

«Сизни керекли китапна бла не да этип жалчытырыкьбыз»

Волгоградта тапханларын билдиргенди. «Жарьугьга, кьалгьан тогуз комплекти уа бир жерде да табалмаганыбыз, алай излегенибизни тохтамагааныбыз, сизни керекли китапна бла жалчытырыкьбыз, тынхайыркь тоюлбоуз», - дегенди ол.

Китапнага жою минген артыкь сом кьоратылганды. Алай директор тилеги баш партияны келечилери интернетга болушлукьга дагында жьыйрма беш минг сом бериге калышганды.

Окуу учрежденини таматасы

Александр Дмитриевич Халин кьонкьулакьга ыразылгычын билдиргенди. «Сау болсун «Правое дело» партияны республикада бөлөмюно толтуруучу комитети ол интернетга дайым да көз-кыулакь болганыла турду. Муну алында келгендерине эски бусакьтада артыкьда бек не керекте деп сорган эдиле да, эччи окуу китапларыбыз болмаганыбын, сатып алырга да табалмаганыбызны билдирген эди. Биюгюн а ала биз тилеген алтымыш тогуз комплектен алтымышын келтиргенди.

Ол бизге бек улуу сауугьды. Аны ючюн партияны республикада бөлөмюно башчысы Мухаммед Тлеуховка эччи ыспас этерге союмө», - дегенди.

Ол коррекциялы школ-интернаты юрсөндө да кысыка халар айтканды. Бусакьтада мында сексен оң сабий барды. Бери республиканы бери районларында атындаыла кьытуу башчысыла. Ала биринчи башстан башлап онбиринчи классынчы мында окуйдыла. Аланы эччи специалистле-сурдололга окутатыдыла. Кьулакьларына операция этилген сабийлени да кьорейтуде мында сөлөширге.

Андан сора да, школда тигуу, ашуу этерге, тьпөсөрге, чач кьыкьырга, машиналагьа ремонт этерге, сурат ишлерге да юйрөнирме онгла бардыла. Аланы араларында ол ишлеге хунерлери, фахмулары болганыла да кьюлө. Ала интернетга кирген жерде кьурауула кьирмөчө суратла да шакьталыкь этпеди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзип. СУРАТДА: интернет-школуну директор Александр Халин баш Заур Ворокох; сабийле. Суратланы автор алганды.

Кьирмюч

Малкьар поэзияга да барды кьыйыны

Нальчикде Миллет библиотекда эки магъаналы китап кьирмюч ачылганды. Аладан бири белгиле орус поэт Римма Федоровна Казакова турганыла (1932-2010) жж, 80-жылыгына аталганды. Аны аты СОСР-ни заманында окуучу кенг айтпалыганды. Белла Ахмадулина, Роберт Рождественский, Евгений Евтушенко эм алача фахмулу поэтлени санында эди ол. Анга аталган кьирмючю аты уа «Мы все в этой жизни кому-то нужны» деп алай эди.

Биринчи китапты «В тайге не плачут»-1965 жылда чыкьганды. Андан сора да, «Помно», «Набелю», «Сюжет надежды», «Встретимся на Востоке», «Пробный камень» деген эм башханлары да кьирмючю китапчанында эдиле. Белгилисича, поэтесса тилманчылык иш баш да тири коршегенди. Малкьар

лы, дагыстанлы эм башха миллет литератураларны орус тилге кьчөгөргөнди.

Ол Кьуулианы Кьайсын баш улуу шөх эди, ала экиси да көп жылланы ичинде «Юность» журналыны редколлегиясыны санында болганыла, литаратура чыгармалары оюгенди. Адабит ингирлде назмуларын окуугьшанды.

Поэтесса Инна Кашевьева баш да Римма Казакова Нальчикке көп кере келгенди, ала юйрөндө байрамлага кьытышкандыла. Алай ингирлде студентлени аларында да назмуларын окуугьшандыла, Малкьарны тау алууларына барып, аланы тазга хауасы баш солуй, коч-кьаыруу алгандыла, көлөнгөнгөнди.

Римма баш Инна ЦДЛ-де, Лужники стадионада, Политехнический музейде назмуларын Белла Ахмадулина, Евгений Евтушенко

эм башха атлары айтылган поэте баш бирге окуугьшанды. Алагы минглө баш адамла сюйю тынгылагьандыла. Кьирмюч деген алай тобушууден баркьыланган суратла да саккайдыла.

Римма Казакованы назмулары кьере көп аламан тажик жазылгандыла. Аланы Муслим Магомаяв, Юрий Гуляев, Алла Пугачева, София Ротару эм башха белгиле жьырчыла айткандыла. Кьирмючдө поэтессаны ол ишлени юрсөндө да айтпалды.

Римма Казакованы чыгармачылыгыны юрсөндө жазылган китапна, журналланда баш газетледе басмаланган статьяда да кьирмючю баянкьыландыра эдиле. Ол поэзияны адамы эди, анга табынганды «Кьирмючдө ол шарт да толугь ачыккьылганды.

Бизни корр.

Спорт

Бабугентчиле - ал сатырда

Черек району Бабугент элинде болсома, спортчу кьол баш тоюшкюлден юйрөтөн торлюсю баш бир тау этде да корешмейди. Анда уа жашкышланы спортну устансы, бийик катариллы тренер Герийланы Хусей койратды. Команданы кьауумуну арысында спортчу устанлары, Россеяни чемпионатларында бир неча кере хорлаганы жашла да бардыла. Ала Герийланы Руслан, Мокьыланы Аскер, Гулпюланы Алаберт, Умбашланы Руслан, Бөзюланы Салим эм дагында башаладыла.

Району командасыны санына жьыйрмагы жууук жак киреди. Аланы санаю кюнден кюнге аслам баш барасына. Дагында спортну бу торлюсюно юйрөнирге абадан жашла да ыразылыкьлары билдирди. Клубда ары келген бир адамга да угьай деген жокьду. Бабугентчиле жаруу эткен жаша. Аздан урунда жюлгюган аскерчилини хурметине атылып бардырыган республика

лы турнирге кьытышып, махтурга тийишли болгандыла. Аланы араларында айырмалыга Герийланы Элдэр эмда Умбашланы Руслан саналгандыла. Жашланы юйрөтууге салган улуу кьыйыны ючюн а тренер Герийланы Хусей КМР-ни Афган уруша кьытышкан ветеранларыны союзуна «За заслуги» деген майдады баш сагууланганды.

ХОПЛАЛАНЫ Марзип. СУРАТДА: Бабугент элини командасы.